

JAARVERSLAG 2022

PATIËNTENADVIESRAAD

Radboudumc

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Missie en visie	5
Formele adviezen	6
Overige PAR-adviezen	8
Position paper Samen beslissen	8
PAR-vergaderingen.....	9
Overige activiteiten PAR.....	9
Afdelingsadviesraden	11
Leden Patiëntenadviesraad.....	13
Informatie en contact.....	15

Voorwoord

In 2022 komt een einde aan de 'Corona-'periode die een enorm beslag heeft gelegd op de medewerkers van het Radboudumc. Sommigen ondervinden nog dagelijks de gevolgen. De Patientenadviesraad kan het werk weer meer fysiek dan digitaal uitvoeren. Het is goed om weer meer in 'huis' te zijn. De bijeenkomsten, waarin we bijgepraat worden over de uitgestelde zorg als gevolg van Corona, gaan onverminderd door.

Het nieuwe organisatiemodel F4TF vergt ook in 2022 veel aandacht van de PAR. De PAR focust zich op de ontwikkeling van Zorgpaden en patiëntparticipatie in de nieuwe organisatie. De PAR brengt een ongevraagd advies uit rond de zorgpaden en pleit voor structurele deelname van patiënten in de zorgpadteams waardoor het zorgpad in cocreatie tussen patiënt en professionals wordt ontwikkeld. Daarnaast vraagt de PAR aandacht in de paden voor het voor- en natraject van de patiënt buiten het Radboudumc ofwel de continuïteit van zorg. Binnen het Patientenzorginstituut (PZI) wordt met man en macht gewerkt aan de zogenaamde 'blauwdruk' voor de zorgpaden.

Wat de patiëntparticipatie betreft maakt de PAR zich sterk voor de ontwikkeling van centrale kaders vanuit het PZI voor de participatie op centrumniveau. Eind 2022 is hier gevolg aan gegeven: PZI-medewerkers schetsen de eerste contouren voor een pilot patiëntparticipatie met drie centra. Samen met de PAR wordt een bijeenkomst voorbereid met de 22 afdelingsadviesraden over hun toekomstige positionering en zullen de mogelijkheden van en behoeften aan centrumraden en afdelingsraden worden verkend. In 2023 zal duidelijk zijn hoe de participatie van patiënten vorm gaat krijgen in de nieuwe organisatie.

De PAR vraagt ook in 2022 blijvend aandacht voor de benodigde F4tF cultuuromslag van aanbod- naar vraaggericht denken en handelen, zodat dit laatste in de haarvaten van de organisatie wordt verankerd. De leiderschapsprogramma's bieden hiervoor een unieke gelegenheid. Het voornemen is om de PAR te laten deelnemen aan het programma voor de tactisch leiders.

Samen met een aantal voorzitters van de afdelingsadviesraden is de werkgroep 'Contact met de achterban' opgericht. In 2022 buigt deze groep zich over het thema diversiteit en gezondheidsverschillen. Ook voor de PAR van de Radboud Health Academy (RHA) is dit een belangrijk thema. Samen wordt deelgenomen aan een workshop rondom dit thema.

De zorgmanagers nemen het initiatief om de banden met de PAR te versterken. Extern weten de PAR en de cliëntenraad van de ZZG-groep elkaar te vinden en wordt steeds meer samengewerkt. Dat geldt eveneens voor de cliëntenraad van het MUMC+.

Maart 2022 komt Eva Stockhausen het PAR-team versterken als secretaresse.

In 2022 vindt een wisseling van de wacht plaats rond de leden van de PAR. Jacques Stok vertrekt in september na zich 8 jaar ingezet te hebben voor het Radboudumc. Zijn benoemingstermijn zit erop. Hij heeft zich verdienstelijk gemaakt voor de ketenzorg, netwerken en transmurale (wond)zorg. Karen Hekking verlaat ons na 3 jaar in oktober. Als geen ander wist zij het patiëntenperspectief voor het voetlicht te brengen. De wijze waarop zij dit perspectief naar voren bracht bij bijvoorbeeld de ontwikkeling van

zorgpaden, de thema's gastvrijheid, persoonsgerichte zorg, innovatie, inhaalzorg, samen beslissen en psychosociale behoeften in de laatste levensfase is alomtewees gewaardeerd. We gaan Jacques en Karen missen. De PAR verwelkomt Anne Swinkels en Jomar Burgers als nieuwe PAR-leden. Zij gaan met veel enthousiasme aan de slag.

Ook in 2022 neemt de vraag vanuit de organisatie aan de PAR en afdelingsadviesraden opnieuw toe om mee te denken vanuit het patiëntenperspectief. De PAR wordt benaderd met de vraag om patiënten te betrekken bij de gedachtenvorming en totstandkoming van een project of innovatie, tot en met de evaluatie van een project. In 2022 zijn hierover 154 gesprekken gevoerd. De meerwaarde van patiëntparticipatie wordt hiermee onderkend en dat stemt hoopvol voor de toekomst.

Rianne Ekkelboom
Voorzitter Patiëntenadviesraad

Missie en visie

De Patiëntenadviesraad (PAR) adviseert de Raad van Bestuur van het Radboudumc over de kwaliteit en veiligheid van de patiëntenzorg en gaat daarbij altijd uit van het perspectief van de patiënt. De PAR werkt binnen de kaders van de Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen.¹

Visie PAR

Het uitbrengen van adviezen waarin de **stem van de patiënt** doorklinkt en daarmee invloed uitoefenen op het **ziekenhuisbrede** beleid en de strategie van de organisatie, op alle drie de kerntaken (patiëntenzorg, onderwijs, onderzoek). Daarbij zijn **patiënten actief betrokken**.

Missie PAR

Het behartigen van de **gemeenschappelijke belangen van patiënten** door het op **structurele wijze vormgeven van medezeggenschap** waarbij het ijkpunt is **'wat betekent dit voor patiënten'**.

---

¹ [Wetten.nl](https://www.wetten.nl) - Regeling - Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 - BWBR0042294 (overheid.nl)

Formele adviezen

De PAR brengt in 2022 advies uit aan de Raad van Bestuur over de onderwerpen zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Onderwerp	Gevraagd/ongevraagd advies/zienswijze
<u>Gevraagde instemming</u> : aanpassingen klachtenregeling	De klachtenregeling is aangepast na een interne evaluatie. De PAR adviseert om op te nemen dat een klacht ook deelname aan onderwijsactiviteiten kan betreffen. De PAR juicht toe dat er aanpassingen zijn gedaan om de regeling beter leesbaar te maken. De PAR wijst nog wel op het belang van een proactieve opstelling van medewerkers en leidinggevenden bij (vage) signalen van onvrede, ook als er (nog) geen sprake is van een formele klacht.
<u>Gevraagd advies</u> : begroting en jaarplan 2023	De PAR adviseert positief maar vraagt aandacht voor het blijvend waarborgen van de kwaliteit en veiligheid van zorg in tijden waarin de organisatie te maken heeft met financiële en organisatorische beperkingen vanwege de vele maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij valt te denken aan een hoog inflatiecijfer, krapte op de arbeidsmarkt en het Radboudumc project Fit for the future.
<u>Gevraagd advies</u> : jaarrekening 2021	De jaarrekening laat een positief resultaat zien en een solvabiliteitsratio die past binnen de banknorm en de intern gestelde norm. De PAR adviseert positief, en pleit voor het beschikbaar stellen van een budget voor scholing en ter facilitering van structurele patiëntparticipatie op alle niveaus binnen de organisatie.
<u>Gevraagd advies</u> : volumegroei van de productie	De PAR beoordeelt de volumegroei aanvragen vanuit het patiëntperspectief. Criteria van de PAR zijn o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Betreft het innovatieve zorg vanuit het patiëntperspectief? • Draagt de aanvraag bij aan meer persoonsgerichte zorg? • Komt de vraag vanuit de patiënt? • Is de aanvraag urgent vanwege (landelijke) wachtlijstproblematiek?
<u>Gevraagd advies</u> : benoeming Prof. dr. Valerie Frissen als lid van de Raad van Toezicht	De PAR ondersteunt de kandidatuur van mw. Frissen als lid van de Raad van Toezicht van het Radboudumc.
<u>Gevraagd advies</u> : infectiepreventiebeleid COVID-19	De PAR kijkt met waardering terug op de wendbaarheid en veerkracht van het Radboudumc gedurende de langdurige en hectische COVID-periode. De PAR denkt in 2022 mee over het handhaven van COVID-19-maatregelen, is betrokken bij de evaluatie van eerdere besmettingsgolven en geeft met betrekking tot de inhaalzorg adviezen over onder andere de communicatie richting patiënten. De PAR ondersteunt de zorgvuldige handelwijze van het Radboudumc in de bescherming van patiënten ook nu de pandemie op zijn retour lijkt te zijn.

<p><u>Gevraagd advies:</u> aanstellen patiëntcontactpersoon zorgcalamiteiten</p>	<p>De PAR ondersteunt van harte de aanstelling van een patiëntcontactpersoon die begeleiding biedt aan patiënten/naasten bij een zorgcalamiteit.</p>
<p><u>Gevraagd advies:</u> integraal mobiliteitsplan</p>	<p>De PAR adviseert om patiënten te betrekken bij het integraal mobiliteitsbeheer zodat het patiëntperspectief wordt meegenomen in alle deelplannen. De PAR zal gedurende het project input en adviezen blijven geven aan de projectleider en brengt op dit moment dan ook nog geen advies uit over het integraal mobiliteitsbeheer.</p>
<p><u>Gevraagd advies:</u> SPACE programma</p>	<p>Met het doelmatigheidsprogramma SPACE wordt ruimte gecreëerd voor innovatie en een financieel gezonde organisatie. Voor de PAR staat voorop dat de kwaliteit, continuïteit en veiligheid van zorg voor patiënten gewaarborgd blijft. De PAR pleit ervoor te waken dat doelmatigheid niet leidt tot minder tijd en servicegerichtheid voor de patiënt of minder tijd om tijdens een consult aandacht te besteden aan belangrijke en strategische thema's, zoals Samen Beslissen en Preventie. Daarnaast pleit de PAR voor het verrichten van een 0-meting, om later de effecten van het SPACE programma op patiënten en medewerkers in relatie tot de geformuleerde doelen te kunnen meten.</p>
<p><u>Gevraagd advies:</u> nieuwe organisatiestructuur Fit for the future</p>	<p>Het programma Fit for the Future (F4tF) vraagt ook in 2022 veel tijd en energie van de PAR. Vanuit patiëntperspectief adviseert de PAR onder andere over het communicatieplan F4tF, over het penvoerderschap van faciliteiten en de positionering van paramedici. Daarnaast neemt de PAR deel aan verschillende challengeteams en dialoogsessies en wordt periodiek overleg gevoerd over de ontwikkeling van zorgpaden, waarover de PAR instemmingsrecht heeft. De PAR brengt over de ontwikkeling van zorgpaden begin 2022 ook al een ongevraagd advies uit. De betrokkenheid van patiënten bij elk zorgpad is voor de PAR een voorwaarde. De unieke ervaringsdeskundigheid van patiënten is namelijk van grote meerwaarde, zoals ook blijkt uit de eerste resultaten. In alle uitgebrachte adviezen in relatie tot F4tF vraagt de PAR aandacht voor de cultuurverandering die volgens de PAR nodig is om te komen van een aanbodgerichte naar een vraag- en waardengestuurde organisatie. De PAR is van mening dat hier een omslag in denken en gedrag voor nodig is en heeft aangegeven dit als aandachtspunt gemist te hebben in het leiderschapsprogramma, zoals dat in 2022 is uitgevoerd. Voor de PAR is het van belang dat uitgewerkt wordt hoe vraag- en waardengericht werken wordt uitgevoerd, geborgd en geëvalueerd binnen afdelingen, centra en instituten en blijft daar ook in 2023 op inzetten. Ook pleit de PAR in 2022 voor het ontwikkelen van kaders voor de participatie van patiënten binnen de nieuwe organisatiestructuur. In een bijeenkomst met leden van afdelingsadviesraden is daarvoor in een eerder stadium al input opgehaald en na oproepen van de PAR gaat PZI in 2023 daartoe een plan van aanpak ontwikkelen. Het is de bedoeling dat dit in 2023 klaar is. De PAR denkt daarover mee, samen met leden van de afdelingsadviesraden.</p>

Medewerkers van het Radboudumc kunnen de volledige adviezen nalezen op intranet:
<https://www.radboudumc.nl/intranet/organisatie/patientenadviesraad-radboudumc-par/adviezen>

Patiënten en andere externe geïnteresseerden kunnen voor meer informatie over de adviezen contact opnemen met de PAR, via de postbus: patientenadviesraad@radboudumc.nl

Overige PAR-adviezen

In persoonlijke gesprekken wordt gedurende het jaar aan de PAR gevraagd om mee te denken en te adviseren over beleidszaken, onderzoeksprojecten en diverse initiatieven. In 2022 gaat het daarbij onder andere over:

-
- Ontwikkeling van zorgpaden
  - Monitoring at home
  - Standaardformulier toestemmingsverklaring voor het opvragen van patiëntgegevens
  - Multidisciplinaire spreekuren
  - Jurering innovatieprojecten studenten Geneeskunde en Biomedische wetenschappen
  - Leergang Leren innoveren door middel van deelname aan speeddates
  - Patiëntparticipatie in de nieuwe organisatiestructuur
  - Leiderschapsprogramma topkader en tactisch management
  - Patiëntparticipatie binnen centra en instituten d.m.v. gesprekken met centrum- en instituutsdirecties
  - Nieuw protocol reanimatie- en behandelwensen
  - Uitgestelde zorg door COVID-19
  - Rol van de verpleegkundig directeur
  - Preoperatief markeren operatiegebied
  - Wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van de nieuwe organisatiestructuur
  - Bereikbaarheid Kiss & ride zone bij de nieuwe hoofdingang
  - Harmonisatie poliklinieken
  - Ouderenzorg in de huisartsenopleiding
  - Leefstijloket
  - Audit preoperatieve voorbereiding
-

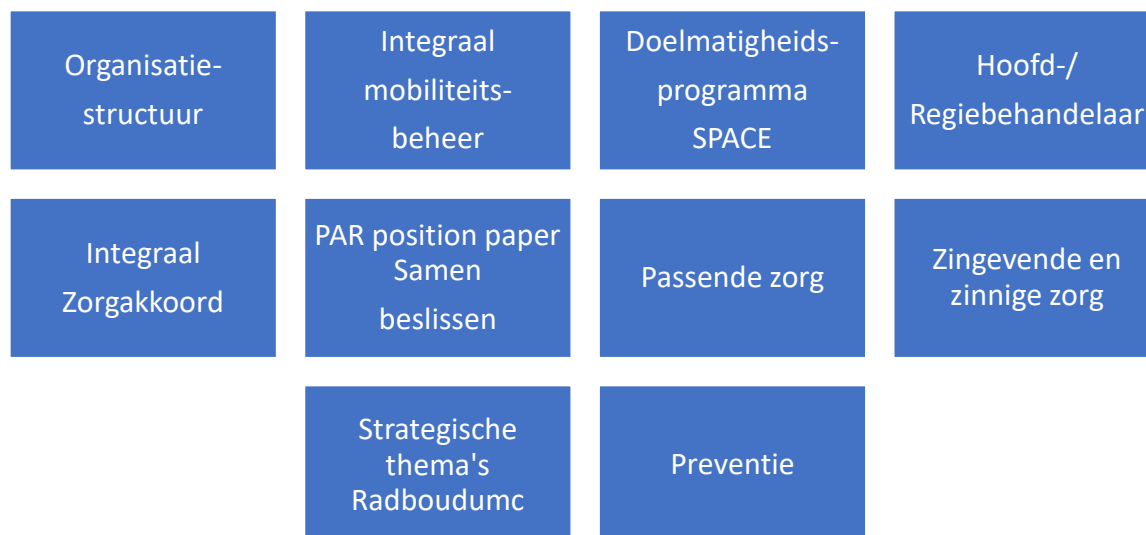
Position paper Samen beslissen

Ondanks dat een landelijke campagne is gestart en een aantal initiatieven in het Radboudumc zijn ontplooid rondom het thema Samen beslissen, is de PAR van mening dat dit thema in het ziekenhuis veel meer aandacht behoeft en dat er daaromtrent ook specifieke acties dienen te worden uitgezet. Om die reden heeft de PAR een [position paper](#) over Samen Beslissen geschreven. Met de Raad van Toezicht, Raad van Bestuur en diverse gremia in het Radboudumc is de paper besproken. In navolging daarvan staat Samen beslissen in 2023 centraal tijdens een focusbijeenkomst Kwaliteit en Veiligheid en wordt verder nagedacht over specifieke acties rondom dit thema.

PAR-vergaderingen

De PAR-leden komen ten minste tien keer per jaar bij elkaar, voor formele vergaderingen, en tussentijds hebben zij geregeld digitaal contact via een besloten online community. Viermaal per jaar vindt aansluitend aan de PAR-vergadering een Overlegvergadering met de vertegenwoordiger van de Raad van Bestuur plaats. De besproken onderwerpen zijn hieronder weergegeven.

Overige activiteiten PAR

De PAR-leden en individuele patiëntvertegenwoordigers zijn actief binnen diverse werk- en projectgroepen. Daarnaast is de PAR ook vertegenwoordigd bij verschillende bijeenkomsten, intern en extern. Een overzicht van PAR-activiteiten is opgenomen in tabel 2.

Tabel 2: overige activiteiten PAR

Deelname PAR aan werk- projectgroepen
<ul style="list-style-type: none"> • Covid infectiepreventie • Gastvrijheid • Preventie • Duurzaamheid • Transmurale zorg • Generieke PROM's • Jurering principal clinicians • Kwaliteit en veiligheid • Challenge team Fit for the future • Zorgevaluatie en gepast gebruik (extern) • Panel Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde over de-implementatie van zorg (extern) • Commissie Identiteit

Bijgewoonde bijeenkomsten intern door de PAR

- Reflectiemiddag ethiek
- Werkconferentie Diversiteit en inclusie in de initiële medische opleidingen
- Jurering RIHS patient involvement award
- Afsluitende bijeenkomst project Empower2Decide
- Bijeenkomst in het kader van de Valkhofleerstoel door Amy Edmondson
- Informele bijeenkomst Raad van Toezicht, Raad van Bestuur en medezeggenschapsorganen met als thema 'Cultuurverandering, strategie F4tF'. PAR-lid Gérard Hendriks heeft tijdens de bijeenkomst namens de PAR een actieve bijdrage geleverd.
- Jaargesprek Raad van Toezicht, Raad van Bestuur en PAR
- Voorbereidingscommissies Fit for the future
- Grand Rounds Radboudumc
- Strategiebijeenkomsten georganiseerd door de Raad van Bestuur
- Focusbijeenkomsten Kwaliteit en Veiligheid
- Webinars over de begroting 2023
- Bezoek Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
- Jaarlijkse conferentie over Onderzoek en Onderwijs in het Radboudumc
- Benen op tafel-sessies met kwartiermakers van centra/instituten over de inrichtingsplannen
- Bijpraatsessies met de voorzitters van de afdelingsadviesraden
- Presentatie action learning projecten door deelnemers aan het leiderschapsprogramma
- Rondleiding met de PAR door de nieuwbouw
- Afscheid HR-directeur Gijs Driessen
- Workshop diversiteit en inclusiviteit georganiseerd door afdelingsadviesraad RHA
- Opening nieuwbouw en aansluitende pleinfeest
- Voorzittersoverleg medezeggenschapsorganen Radboudumc
- Periodiek overleg met de afdelingen Human Resources, Vrijwilligersorganisatie, Patiëntencommunicatie, Chief Medical/Nursing Information Officer, Servicebedrijf, Informatiemanagement, Instituut Waarborging Kwaliteit en Veiligheid, Procesverbetering en Implementatie, Klachtenbemiddeling/Calamiteiten, projectleider Fit for the future, projectgroep Zorgpaden

Bijgewoonde bijeenkomsten extern door de PAR

- Werkbijeenkomst gebiedsvisie campus Heijendaal
- Voorzittersoverleg cliëntenraden academische ziekenhuizen
- Voorzittersoverleg cliëntenraden regionale ziekenhuizen
- Congres Dag van de preventie
- Health Valley 2022
- NFU-kennisnetwerk 'De patiënt als partner'

Presentaties PAR-voorzitter

- LSR-netwerkbijeenkomst cliëntenraden ziekenhuizen over patiëntparticipatie in Radboudumc
- Webinar Zorgpaden
- Installatie nieuwe afdelingsadviesraden

Afdelingsadviesraden

Het Radboudumc is het enige ziekenhuis in Nederland waar patiëntparticipatie op decentraal niveau ver is doorgevoerd in de vorm van afdelingsadviesraden. De raden, waarin patiënten vertegenwoordigd zijn, hebben geen wettelijke basis. Maar zij zorgen ervoor dat in het Radboudumc op een betekenisvolle en duurzame manier vorm wordt gegeven aan patiëntparticipatie binnen afdelingen en diensten. Inmiddels zijn er 21 afdelingsadviesraden actief (zie: tabel 3). Met de voorzitters van de afdelingsadviesraden onderhoudt de PAR in 2022 contact tijdens persoonlijke overleggen. In 2022 is er ook een nieuwe afdelingsadviesraad ingesteld: PAR Intensive Care. Een afdelingsadviesraad voor Genderzorg is in oprichting.

Tabel 3: overzicht afdelingsadviesraden

Afdeling	Naam afdelingsraad
Algemene Interne Geneeskunde	PAR AIG
Amalia Kinderziekenhuis	Kinderadviesraad
Amalia Kinderziekenhuis	Ouderraad
Apotheek	PAR Apotheek
Cardiologie/Cardio Thoracale Chirurgie	Afdelingsadviesraad Cardiologie/Cardio Thoracale Chirurgie
Dermatologie	Afdelingsadviesraad Dermatologie
Expertisecentrum Late Effecten na Kanker	PAR LATER
Gynaecologie en Verloskunde	Women's Cancer (focus op wetenschappelijk onderzoek)
Intensive care	PAR IC
Maag-, Darm- en Leverziekten	PAR Darmfalen
Neurochirurgie (gericht op wetenschappelijk onderzoek bij patiënten met subarachnoïdale bloeding)	SPAR (focus op wetenschappelijk onderzoek)
Neurologie	Afdelingsadviesraad Neurologie
Neurologie (gericht op patiënten met een beroerte)	PARTNER (focus op wetenschappelijk onderzoek)
Nierziekten	Nierpatiëntenvereniging Radboudumc
Psychiatrie	PAR Psychiatrie
Radboud Center for Mitochondrial Medicine	AAR RCMM
Radboud Health Academy	PAR RHA
Reumatische Ziekten	STAP, in samenwerking met de St. Maartenskliniek (focus op wetenschappelijk onderzoek)
Revalidatie	PAR Reva
Tandheelkunde	PAR Tandheelkunde
Zingeving en Spiritualiteit	PAR Zingeving en Spiritualiteit

Naast patiëntvertegenwoordiging in afdelingsadviesraden zijn er ook individuele patiëntvertegenwoordigers actief, al dan niet op voordracht van de PAR, bij de volgende projecten:

- Genderneutrale toiletten
- Bouwzaken
- Beter gezond
- Specialist – generalist
- Zorgpaden
- Multidisciplinaire spreekuren
- Jurering patient involvement award
- Servicebedrijf ontzorgt de zorg

Leden Patiëntenadviesraad

Op 1 september 2022 loopt de tweede benoemingstermijn af van Jacques Stoks en na ruim drie jaren PAR-lidmaatschap stopt Karen Hekking op 1 oktober 2022 bij de PAR. Beiden zetten zich actief in voor patiënten van het Radboudumc, en voor de PAR in het bijzonder. Jacques richt zich met name op de thema's transmurale zorg en netwerkwerkzorg en Karen op de thema's persoonsgerichte zorg, digitale zorg en de ontwikkeling van de zorgpadstructuur.

Foto: Jacques Stoks

Foto: Karen Hekking

In de nieuwe leden Anne Swinkels en Jomar Burgers zijn waardige opvolgers voor Jacques en Karen gevonden.

Binnen de PAR zijn de leden actief op verschillende onderwerpen, te weten:

De PAR is als volgt samengesteld:

Voorzitter	Mw. Rianne Ekkelboom
Lid	Dhr. Jacques Stoks, tot 1 september 2022
Lid	Mw. Karen Hekking, tot 1 oktober 2022
Lid	Mw. Helma Verbakel
Lid	Dhr. Wim Roelofs
Lid	Dhr. Peter de Goede
Lid	Mw. Tanja Schoenmakers
Lid	Dhr. Gérard Hendriks
Lid	Mw. Anne Swinkels, vanaf 1 september 2022
Lid	Mw. Jomar Burgers, vanaf 1 september 2022
Ambtelijk secretaris	Mw. Elke Pastoors
Secretaresse	Mw. Eva von Stockhausen, vanaf 11 maart 2022

Foto: Rianne Ekkelboom

Foto: Gérard Hendriks

Foto: Tanja Schoenmakers

Foto: Peter de Goede

Foto: Helma Verbakel

Foto: Wim Roelofs

Foto: Jomar Burgers

Foto: Anne Swinkels

Foto: Elke Pastoors

Foto: Eva von Stockhausen

Informatie en contact

Patiënten en andere externe geïnteresseerden kunnen voor meer informatie contact opnemen met de PAR via de postbus: patientenadviesraad@radboudumc.nl of de [webpagina](#) van de PAR raadplegen.